

Kookafzuiging in nieuwbouw vergt kennis van installateur

In veel nieuwbouwwoningen voldoet de kookafzuiging lang niet altijd aan de wensen van de bewoners. Leveranciers zitten niet stil en komen met innovatieve oplossingen. Met hun kennis van energie- en ventilatieconcepten kunnen installateurs een belangrijke bijdrage leveren.

Tekst Henk Bouwmeester

Wie een willekeurige buurt met energiezuinige nieuwbouwwoningen van pakweg een jaar oud bezoekt, ziet bij minstens één op de tien woningen dat bewoners (of hun keukenleverancier) een gat door de gevel hebben geboord met een afvoer voor de afzuigkap. Woningen die met veel aandacht voor de luchtdoorlatendheid zijn gebouwd, zijn opeens een stukje minder luchtdicht. Om over het warmtelek maar te zwijgen. Dat kan niet de bedoeling zijn. Wat is er aan de hand?

Recirculatieafzuigkap

In de nieuwbouw wordt al enige tijd geen aardgas meer aangelegd. Koken gebeurt elektrisch. Dat maakt toepassing van een zogenoemde recirculatieafzuigkap mogelijk. Daarbij wordt kooklucht afgezogen, gefilterd en weer teruggebracht in de keuken. En passant verdwijnt er geen warmte meer naar buiten en is de indelingsvrijheid van de keuken maximaal. Het lijkt een ideale oplossing waardoor toepassing van een recirculatieafzuigkap in korte tijd

razend populair is geworden in de nieuwbouw. Niet alleen in de hoogbouw waar vaak geen andere oplossing is, ook in grondgebonden rijtjeshuizen. Momenteel gaat het om meer dan de helft van de verkochte afzuigkappen.

Kookluchtjes

In de praktijk blijkt een recirculatieafzuigkap echter niet altijd te doen wat ervan wordt verwacht. Kookluchtjes blijven nogal lang hangen en bewoners zijn daar niet altijd van gediend. Sommige bewoners zetten tijdens en na het koken de keukendeur noodgedwongen een tijdje open. Veel keukenleveranciers adviseren daarom een klassieke afzuigvoorziening met een directe afvoer door de gevel naar buiten. Zeker als de klant laat blijken een kookfanaat te zijn en liefhebber is van bakken, grillen en wokken. Een goede keukenleverancier neemt geen risico.

Fijnstof

Het probleem is groter. Want behalve kookluchtjes blijven ook verontreinigingen lang hangen. Onderzoek van TNO laat zien dat na het bakken van een paar spekpannenkoeken de verontreiniging van de binnenlucht met fijnstof niet onderdoet voor de situatie langs de snelweg tijdens de avondspits. Een goedkope afzuigkap met alleen een koolfilter doet vrijwel niets tegen fijnstof. En de eis die het bouwbesluit stelt aan ventilatie (een afzuigpunt in de keuken met een capaciteit van minstens 75 m³ per uur) is in de meeste situaties volstrekt

onvoldoende om kooklucht naar tevredenheid af te voeren. Het gevolg is dat in zo'n vijftien procent van de woningen de fijnstofconcentratie hoger is dan wat de wereld gezondheidsorganisatie als maximaal toelaatbaar ziet. En daarbij is het koken de grootste boosdoener.

Twee nieuwe problemen

In een moderne open keuken wordt een afzuigcapaciteit ter plaatse van de kookplaat van 300 m³ per uur aanbevolen. Pas dan worden geurtjes, vet en fijnstof effectief verwijderd. Een afzuigkap met een directe afvoer naar buiten, haalt dat moeiteloos. Zo bezien is het dus goed te begrijpen dat zoveel bewoners al kort na de oplevering van hun energiezuinige nieuwbouwwoning zelf met een betonboor aan de slag gaan. Wie echter in een goed geïsoleerde en luchtdicht gebouwde nieuwbouwwoning onoordeelkundig te werk gaat, haalt zich twee nieuwe problemen op de hals.

Ten eerste gaat er met de kooklucht ook energie verloren en dat was nu juist niet de bedoeling. Hierdoor kan in een nul-op-de-meterwoning de garantie op de energieprestatie wel eens verloren gaan.

Ten tweede is er in een woning die praktisch luchtdicht is gebouwd, tegelijk met de afvoer van kooklucht ook aanvoer van verse lucht nodig. Daar is een aparte voorziening voor nodig. Zo niet, dan ontstaat er onderdruk waardoor ventilatieroosters gaan tochten of hinderlijk gaan fluiten.

FACTSHEET

Het Lente-akkoord Zeer Energiezuinige Nieuwbouw heeft over dit onderwerp de factsheet 'Betere kookafzuiging in nieuwbouwwoningen' uitgebracht. De factsheet is bedoeld voor bouwpartijen, installateurs en adviseurs. Deze is te verkrijgen bij www.lente-akkoord.nl

In de nieuwbouw wordt al enige tijd geen aardgas meer aangeboden. Koken gebeurt elektrisch.

Ook toevoer van verse lucht via een klappaampje in de keuken of een geopende keukendeur is risicovol. Soms wordt de verse lucht direct via de afzuigkap weer afgezogen, terwijl de dampkegel verwaait en de kooklucht in de keuken wordt verspreid.

Een goed advies

Bewoners laten zich bij de keuze van een keuken en de bijbehorende kookafzuiging vaak leiden door gebruiksgemak en ontwerp. Een goed advies over kookafzuiging is echter niet mogelijk zonder het energie- en ventilatieconcept van een woning goed te begrijpen. Als keukenleveranciers zich met hun advies beperken tot een strak design en een grote afzuigcapaciteit, kunnen zij de plank missen. De installatieadviseur kan hier een belangrijke bijdrage leveren.

Betere recirculatie-oplossingen

De markt van systemen voor kookafzuiging is sterk in ontwikkeling en verschillende leveranciers komen met innovatieve oplossingen. Zo worden er steeds betere systemen ontworpen op basis van recirculatie, zowel voor afzuiging via een wasemkap als via het werkblad. Het zijn geen goedkope oplossingen, maar dan heb je ook wat. De kwaliteit van de filters is maatgevend. Niet alleen voor geurabsorptie, maar ook voor het afvangen van vet en fijnstof. ATAG en

TNO hebben bijvoorbeeld het zogenoemde Duo Logic filter ontwikkeld. Dit is een gecombineerd filter voor geur en fijnstof. Naast goede filters, is het in het gebruik belangrijk dat de bewoners de filters onderhouden. Sommige afzuigkappen zijn daarvoor toegerust met een signaaling die bewoners erop op attent maakt dat filters gereinigd of vervangen moeten worden.

Geïsoleerde geveldoorvoer

Er bestaan ook oplossingen voor een geïsoleerde en automatisch afsluitbare afvoer van kooklucht, gekoppeld aan een dito toevoer van verse lucht. Een afzuigkap met een doorvoer direct naar buiten is daarmee mogelijk, zonder de isolatiewaarde en de luchtdichtheid van de schil al te zeer aan te tasten. Een voorbeeld zijn de doorvoersystemen van de firma Naber. In de doorvoer zit een textielmembraan dat door een elektromotor wordt ingerold zodra de afzuigkap wordt uitgezet. En andersom. In ingerolde toestand ontstaat er een hermetisch gesloten luchtkamer. Ook de firma Berbel levert afzuigkappen met een geïsoleerde geveldoorvoer.

Integratie met ventilatie

Verder zijn er nieuwe mogelijkheden ontwikkeld om kookafzuiging te koppelen aan de ventilatie in de woning. Keukenleverancier Bribus, ATAG, Koppen Bouwexperts en TNO hebben dit gerealiseerd in de NeroZerowoning. Dit is een

demonstratiewoning in Heerhugowaard. Naar dit voorbeeld worden volgend jaar 44 woningen gebouwd.

Bij dit systeem is de zoneregeling van de ventilatie zo ingesteld dat ten tijde van het koken nagenoeg de volledige capaciteit van de ventilatie ten goede komt aan de kookafzuiging. De warmtewisselaar in de ventilatiebox zorgt er bovendien voor dat de warmte uit de kooklucht bewaard blijft. Ook bij koppeling van kookafzuiging aan ventilatie zijn goede filters essentieel. Die zijn nodig om vervuiling van de ventilatiekanalen te voorkomen. Leveranciers als Zehnder en Nilan hebben producten ontwikkeld om kookafzuiging op een goede manier te koppelen aan het ventilatiesysteem van de woning.

Veel ontwikkelingen

Een korte rondgang leert dat de markt van kookafzuiging sterk in ontwikkeling is. De zeer energiezuinige nieuwbouw en de transitie van koken op aardgas naar inductief koken zijn triggers voor innovaties op dit gebied. Maar wat in een specifieke situatie de beste oplossing is, hangt af van de wensen van de bewoners en het energie- en ventilatieconcept van de woning. Het realiseren van goede kookafzuiging gaat verder dan het ophangen van een strak ontworpen afzuigkap. Het vereist kennis, inzicht en vakmanschap. En daar kan de installateur goede diensten bewijzen. ■